
UZ 30. GODIŠNJICU "IZLOŽBE IZDAVAČKE DJELATNOSTI HRVATSKIH MUZEJA I GALERIJA" (1982.–2011.)

VIŠNJA ZGAGA □ Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb

Izložba izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija održava se u kontinuitetu već trideset godina. Ta je kulturna manifestacija osmišljena prema ideji Muzejskoga dokumentacijskog centra. Realizira se suradnjom svih hrvatskih muzeja s krovnom ustanovom hrvatske muzejske mreže. Izlaganje muzejske publicistike u kontekstu smotre knjige pod popularnim nazivom *Interliber* afirmira i tematizira izdavaštvo muzeja i galerija¹. Zahvaljujući toj smotri izdavačke produkcije, kao i svojoj programskoj orijentaciji, MDC objavljuje sve sređene i usustavljene činjenice relevantne za taj događaj. One se mogu naći na jednome mjestu, na www.mdc.hr/hr/mdc/izložbe/izložba-izdavačke-djelatnosti-hrvatskih-muzeja-i-galerija, u sklopu MDC-ova portala www.mdc.hr, na kojemu se objavljuju različiti projekti, događanja, seminari i inicijative relevantne za muzejsko baštinsko područje.

Viša knjižničarka Snježana Radovanlija Mileusnić već 15 godina uspješno organizira tu jedinstvenu izložbu hrvatske muzejske publicistike MDC-a². Ujedno je zaslužna i za koncipiranje i organizaciju ažurno i cjelovito postavljenih sadržaja o *Izložbi izdavačke djelatnosti muzeja i galerija Hrvatske* na web portalu MDC-a. Te informacije daju iscrpan uvid u sadržaj godišnjih izložaba, a navode se podaci o muzejima i njihovoj publicističkoj djelatnosti za razdoblje od 1992. do 2011. g. U tom su vremenu hrvatski muzeji i galerije objavili gotovo 8 500 naslova! Na portalu se moguće služiti elektroničkim katalogom pojedine izložbe, listati njegove stranice koje donose popise muzeja - sudionika pojedine izložbe i pregled svih naslova izdanja tijekom jedne godine. Izložbe pokazuju koliko je i na koji način sadržajno prebogati i složeni svijet muzeja našao svoj izraz u raznovrsnoj muzejskoj knjizi.

Vodiči po muzejima, katalozi predmeta, umjetničke, topografske, povijesne monografije, zbornici, godišnjaci i vješnici govore i o različitim tipovima korisnika/posjetitelja kojima su te publikacije namijenjene. Ta raznovrsnost pokazuje i prilagodljivost muzeja i politike muzejskog izdavaštva različitim kategorijama posjetitelja/čitatelja. Zbir svih tih informacija relevantno je polazište za svaku ozbiljniju analizu muzejske publicistike, njezina karaktera, dometa, sadržaja, aktualnosti i referentnosti.

Za kulturu jedne zemlje veliko je bogatstvo imati tako temeljito i konzistentno sređenu aktivnost nekoga baštinskog područja. Valja naglasiti i činjenicu da tako stvarana baza podataka ima 30-godišnji kontinuitet u muzejskom izdavaštvu i po mnogočemu je jedinstvena u svijetu. Mnogo razvijenije i bogatije sredine nemaju takav tip manifestacije.

Popratni programi koje se svake godine održavaju uz izložbu jasno potvrđuju važnost izdavaštva kao medija muzejske komunikacije i veliku širinu tema koje su inspirirane „muzejskom knjigom“. Tako su organizirane značajne izložbe izdavačkih nizova pojedinih muzeja - od Georges-a Pompidoua do Prirodoslovnog muzeja Rijeka; prikazivani su muzejski CD-ROM-ovi i DVD-ovi jer se upravo muzejska produkcija brojem i kvalitetom ističe kao dobar primjer iskorištavanja mogućnosti novih tehnologija u popularizaciji svojih sadržaja; izložene su i nagrađene muzejske knjige kao primjer kvalitete koja se može mjeriti i s profesionalnim izdavačkim kućama, kao i muzejska publicistika namijenjena publici s posebnim potrebama...

U jubilarnim godinama *Izložbe* (u 20., 25. i 30.) bio je to poticaj za ozbiljno razmatranje vrućih i aktualnih tema muzejskog izdavaštva te statusa muzejske knjige i književne baštine. Tako je 2001. g. organiziran međunarodni kongres *Muzejske publikacije i novi mediji*³. O muzealizaciji književne baštine te o ostavštinama književnika raspravljalo se 2006. g.⁴, a o temi knjige kao kulturnog dobra i knjižne građe kao muzejskog predmeta održan je kongres 2011. g.⁵.

Svaka se godišnja izložba vrlo temeljito priprema. Na njoj se prije svega nastoji prikazati i kataloški obraditi cjelovito stvaralaštvo jednogodišnjega muzejskog izdavaštva. Posebna se pozornost pridaje vizualnoj prezentaciji muzejske knjige. U konkurenciji s respektabilnim izdavačkim kućama 2006. i 2008. g. izlagački štand Muzejskoga dokumentacijskog centra, koji je dizajnirao Neven Kovačić, dobio je prvu nagradu za *najvišu razinu i najbolje ideje u rješavanju izložbenog prostora* na Zagrebačkom velesajmu.

Mnogostruke su koristi koje je ova manifestacija donijela hrvatskoj muzejskoj mreži, Muzejskome dokumentacijskom centru i ljubiteljima knjige. Stalnom godišnjom *Izložbom* MDC prije svega popunjava svoj knjižni fond, stvarajući tako jedinstvenu specijalnu muzeološku knjižnicu koja sadržava gotovo 50 000 jedinica! Uspjeh same manifestacije stvorio je i mrežu suradnika - muzeja, koji se potvrđuju kao stabilni i partneri i u ostalim programima i projektima MDC-a. Ta zajednička izložba jedini je primjer dugovječne muzejske suradnje u kojoj svi sudionici ravnopravno dijele uspjeh. Popularizacija muzeja svakako je još jedan pozitivan rezultat; velik broj posjetitelja sajma knjiga *Interliber* (riječ je o približno 100 000 svake godine) zapaze, prelistaju ili kupe i muzejsku knjigu.

1. O izložbi su pisale Đurđa Petračić u *Informatici Museologici* br. 1-2 (1982) i Jadranka Vinterhalter u *Informatici Museologici* 1-2 (1988).

2. Manifestacija je pokrenuta 1982. g. kao jugoslavenska izložba muzejske publicistike. Voditeljice su bile Višnja Zgaga, Đurđa Petračić, Jadranka Vinterhalter i Lada Dražanjak.

3. Radovi s međunarodnog kongresa *Muzejske publikacije i novi mediji* objavljeni su u dva dvobroja časopisa *Informatica Museologica*, u dvobroju 32 (3/4) 2001. i 33 (1/2) 2002.

4. Radovi s međunarodnog simpozija *Muzej(i) (i) književnost(i)* objavljeni su u časopisu *Muzeologija* 43/44 (2006./2007.).

5. Referati s kongresa *Knjiga u muzeju* bit će objavljeni u časopisu *Muzeologija* 48 (2011.).

No ono što svake godine nakon zatvaranja *Izložbe* sa žaljenjem konstatiramo jest da ne postoji potpora u osnivanju stalne izložbe i u prodaji muzejske knjige – nema muzejske prodavaonice. To je, nažalost, realnost i nakon 30 godina.

Primljeno: 15. ožujka 2012.

THE 30TH ANNIVERSARY OF THE “EXHIBITION OF THE PUBLISHING ACTIVITY OF CROATIAN MUSEUMS” (1982-2011)

The Exhibition of the Publishing Activity of Croatian Museums and Galleries has been held continuously for thirty years. This cultural event was devised according to an idea by the Museum Documentation Centre.

It is produced collaboratively by all Croatian museums under the umbrella institution of the Croatian Museum Network. The exhibition of museum publishing in the context of the book-show popularly known as *Interliber* endorses and thematises the publishing of museums and galleries. Manifold are the benefits that this event has brought to the Croatian Museum Network, the Museum Documentation Centre and book lovers.

With its regular annual Exhibition the MDC above all fills up its book holdings, creating a unique special museological library that contains almost 50,000 items.

The success of the event itself has created a network of associate museums, which have shown themselves to be stable partners in other programmes and projects of the MDC.

This joint exhibition is the only example of museum collaboration in which all the participants take an equal share in the success.

The popularisation of museums is another positive result; the large numbers of visitors to the *Interliber* book fair (there are about 100,000 each year) see, leaf through or even buy museum books.